

ארגון יד לבנים
סניף ירושלים

עיריית
ירושלים

טוראי פרץ (גרהרד) דיטריך ז"ל

בן פרידה והרברט

נולד בברלין, גרמניה

בתאריך ט"ו בטבת תרפ"ו, 1/1/1926

התגורר בקיבוץ תל יוסף

שרת בחיל השריון

נפל בעת מילוי תפקידו בשרותו

י"ד בניסן תש"ח, 23/4/1948

נקבר בבית העלמין הצבאי קרית ענבים

חלקה: 1 שורה: 2 קבר: 13

בן 22 בנופלו

קורות חיים

פרץ, בן פרידה והרברט, נולד בט"ו בטבת תרפ"ו (1.1.1926) בברלין בירת גרמניה. למד בבית ספר עממי. בן עשר היה כשנתיים מאביו. אמו הייתה חולנית ואחותו היחידה ניהלה את משק הבית.

הקהילה היהודית הגדולה בברלין ניהלה את חיי הדת וההשכלה, הרווחה והסעד וקיימה חיי תרבות עשירים ומגוונים. היהודים בלטו בהוצאה לאור של עיתונים וספרים, התפרסמו בתחומי הרפואה והצטיינו כיוזמים בתעשייה.

האנטישמיות בגרמניה החלה לבצבץ כבר בשנות השלושים המוקדמות, וגברה מאוד עם התחזקות הנאצים. יהודים רבים החליטו להגר, ובמקביל התגברה הפעילות הציונית.

ארגון יד לבנים
סניף ירושלים

עיריית
ירושלים

מעמדה של הקהילה היהודית בברלין בוטל במרס 1938. בנובמבר אירעו פרעות "ליל הבדולח" במהלכו הוצתו בתי הכנסת, הותקפו מוסדות ציבור, נפרצו ונשדדו בתי המסחר. מאז, הותר דם יהודי בכל מקום.

בפרוץ מלחמת העולם השנייה, ספטמבר 1939, היו בברלין כ-75,000 יהודים - כמחצית ממספרם בתחילת שנות השלושים. על היהודים הוטלו הגבלות חמורות. בין היתר הם אולצו לענוד את הטלאי הצהוב ונדרשו לפנות את דירותיהם, כמסווה לגירושם מזרחה.

כשפרצה המלחמה הוכרח פרץ לעזוב את בית הספר. בהגיעו לגיל 14 נלקח על ידי הגרמנים לעבודת כפייה. השנים הבאות עברו עליו בעבודה קשה, ברעב, בקור ובחוסר כול.

בסוף חודש פברואר 1943, כשהחלה השמדת היהודים בכל ערי גרמניה, נשלחו פרץ, אמו ואחותו בקרונות משא לאושוויץ, שם הופרדו באכזריות ושם ראה אותן בפעם האחרונה בחייו.

פרץ הנער חי חיי עבודה קשה. בנס ניצל מהשמדה כשהוכנס לעבוד בבית החולים של המחנה. חברים שהיו אתו יחד וניצלו סיפרו בשבח, והעידו כי אהוב היה על כולם.

רגע השחרור, בשנת 1945, מצא את פרץ במחנה הריכוז דכאו. הוא שב לברלין ונוכח לגלות כי ממשפחתו לא נותר שריד. אחד השליחים מארץ ישראל הפנה אותו לגרעין ההכשרה "קיבוץ בוכנוואלד", ופרץ נשבה ברעיון הציוני.

הרעיון להקים קיבוץ הכשרה נולד בתקופת המלחמה במחנה בוכנוואלד אצל קבוצת אסירים, דתיים וחילוניים יוצאי גרמניה ופולין, רובם בעלי רקע חלוצי או נטיות ציוניות. הם החלו את הכשרתם בחווה גרמנית באזור ויימר ולאחר מכן עברו מערבה לבוואריה, שם פעלו במשך שלוש שנים.

סיפר חברו של פרץ להכשרה: "זוכר אני אותו יום חורף, אותה שעת בין הערבים, כשפרץ הגיע אלינו לחוות ההכשרה בגרינגסהוף על יד פולדה בגרמניה. החברים היו מכונסים בחדר האוכל, שרו ורקדו, והוא נכנס מבויש במקצת ובצעד בלתי בטוח. למרות קומתו הנמוכה ושערתיו

ארגון יד לבנים
סניף ירושלים

עיריית
ירושלים

האדומות נראה סימפטי ועליז. כבר בימים הראשונים הרגיש פרץ את עצמו בביתו, כאילו חי בחברה זו הרבה זמן. כל החברים ראו בו אדם טוב, והודות לאופיו ולרצונו הטוב התרגל מהר מאוד לעבודות החווה החקלאית". פרץ נקשר לעבודת הרפת, ונחשב לאחד הרפתנים הטובים בהכשרה.

את דרכו לארץ עשה פרץ יחד עם הגרעין "בוכנוואלד ב'" באוניית המעפילים "עלייה", שפרצה את ההסגר הימי של הבריטים. האונייה ("פטר" בשמה הקודם), שנרכשה על ידי המוסד לעלייה ב' של ה"הגנה", הפליגה ב-5 בנובמבר 1947 מבנדול שבצרפת כשעל סיפונה כ-180 מעפילים - ניצולים וחברי תנועות נוער ממזרח אירופה וכן מעפילים מצפון אפריקה. בהתקרבה לחופי לבנון נתגלתה על ידי מטוס סיור בריטי שהזניק לעברה משחתת, אך הספינה הקטנה הצליחה לחמוק ממנה. בבוקר ה-17 בנובמבר 1947 הגיעה "עלייה" לחוף נהריה מבלי להתגלות, וכל נוסעיה ירדו לחוף. המעפילים התפזרו בקיבוצי הגליל המערבי, משם הגיעו למקומות שונים בארץ.

עם חברי הגרעין הצטרף פרץ לקיבוץ תל יוסף, מוותיקי הקיבוצים בעמק יזרעאל. התערה שם בחברה והכה שורשים בארץ. גם בתנאים החדשים שלא היה מורגל בהם היה מלא עידוד, דיבורו ספוג הומור יהודי-גרמני ומעשיו מלווים תמיד בחיוך קל.

כשפרצה מלחמת העצמאות השתנה פרץ לבלי הכר. ייסורי עברו והבלהות שעבר, שכבר הספיק לטמון אותם עמוק במגרות נפשו, נתעוררו בו מחדש והוא לא ידע מנוח. הוא חש כי כוח פנימי דוחף אותו לצאת לפעולות גדולות, ואת תחושותיו ביטא במילים פשוטות: "אינני יכול לשבת כאן, אני מרגיש שצר לי המקום!" את הפיתרון להרגשותיו מצא בהתגייסות לכוחות המגן. הוא הוכשר כחבלן ונשלח לחזית ירושלים במסגרת גדוד "הפורצים", הגדוד הרביעי של חטיבת הפלמ"ח "הראל" - חטיבה מספר 10 ב"הגנה".

גדוד "הפורצים" היה גדוד המטה של הפלמ"ח, ובחודשי המלחמה הראשונים היה פרוס במרחב "כרמלי", "אלכסנדרוני" וביישובים שונים בשפלת החוף.

ארגון יד לבנים
סניף ירושלים

עיריית
ירושלים

לצורך מבצע "יבוסי" - מבצע שנועד ליצור רצף טריטוריאלי עברי בתוך ירושלים ובין העיר והיישובים שבצפונה - הועברה כל חטיבת "הראל" לגזרת ירושלים והתבססה בקיבוץ קריית ענבים. בליל 22/23 באפריל 1948 יצא הגדוד הרביעי של החטיבה לתקוף את שועפאט ובית איכסא, שישבו על צירי הגישה לנבי סמואל שמצפון לירושלים.

בשלב הראשון נכבשה בחצות הלילה בית איכסא, והמטרה הייתה לפרוץ לנבי סמואל בחסות הלילה. אך שלא בכפרים האחרים, ערכו הערבים התקפת נגד קשה. אף כי ההתנגדות חוסלה, לוח הזמנים נשתבש. תנועת הכוח לנבי סמואל ארכה זמן רב וההסתערות החלה רק עם שחר. נוכח אש האויב נאלץ הכוח לסגת, ובנסיגה הקשה לאור היום נפגעו רבים. למעלה מעשרים מלוחמי חטיבת "הראל" נפלו בקרב זה.

לאחר שנכשלה ההתקפה נשלחו ממעלה החמישה ומקריית ענבים מספר משוריינים עם לוחמים מ"הראל" לשם חילוץ הכוח הלכוד בנבי סמואל. ליד מוצב הרדאר, בו שלטו אז הבריטים, נתקלו המשוריינים במחסומי הלגיון הערבי מהם נורתה אש חזקה. התחמושת שהופעלה כללה כדורים חודרי שריון. רבים נפצעו בתוך המשוריינים עצמם, כלי רכב אחדים נפגעו והוצאו מכלל שימוש והלוחמים נאלצו לצאת מתוך המשוריינים הפגועים על מנת למצוא מחסה.

שרידי הפלוגות הנסוגות הגיעו בקושי אל בסיסיהם, בהשאירם בשדה הקרב את הפצועים, מחוסר אפשרות להוציאם מחמת האש הקטלנית.

פרץ, שהיה באחד המשוריינים שנפגעו, נהרג בקרב זה, ביום י"ד בניסן תש"ח (23.4.1948). הוא היה אחד מ-38 ההרוגים ביום קשה זה.

בן עשרים ושתיים בנפלו. פרץ הובא למנוחת עולמים בקבר אחים בבית העלמין הצבאי בקריית ענבים.

זכרו הועלה בספר "לדמותם", בהוצאת קיבוץ תל יוסף.